
Stockholmskällan

Vad ska bort? Tre övningar i källhantering

Alla fyra källmaterialen berättar något om industrialismens tid i Sverige och går att använda till tre olika, enkla övningar där eleverna tolkar historiska källor för att dra egna slutsatser och föra resonemang.

I den här uppgiften tränar eleverna:

- **Fakta och begrepp**
- **Källtolkning**

Instruktion till uppgiften

De fyra källmaterialen kan användas till tre olika övningar:

1. **Vad ska bort?** Det går att ordna källorna – på olika sätt – så att tre hör samman och en ska bort, beroende på vad i källan eleverna tar fasta på.
 2. **Vad säger mest?** Beroende på vilka frågor vi ställer till källmaterialen blir olika källor olika värdefulla. Pröva några olika frågeställningar och se hur eleverna resonerar.
 3. **Vad kom först?** De fyra källmaterialen kommer från olika delar av tidsspannet 1860-1930. Använd källorna till en sorteringsövning där eleverna söker ledtrådar i materialet och resonerar om kronologin i materialet.
- Skriv ut de fyra källmaterialen, som också ligger sist i det här dokumentet,
 - Dela in eleverna i par eller smågrupper och låt varje grupp titta på de fyra källmaterialen en stund. Låt dem resonera tillsammans.
 - Varje grupp berättar kort i helklass hur de resonerat. Se om det går att enas om en gemensam lösning.

Om källmaterialen i uppgiften

Hagalunds arbetsstuga, textilslöjd för flickor, 1904. Arbetsstugan var en form av fritidsverksamhet efter skoldagen, men som ägnades åt praktiskt arbete. Slöjdundervisningen var uppdelad mellan pojkar och flickor, där pojkarna hade träslöjd och flickorna textilslöjd.

<https://stockholmskallan.stockholm.se/post/9397>

Skolpojke, elev vid Lindgrenska trasskolan, ca 1870-1876. På Trasskolan gick Stockholms allra fattigaste barn i slutet av 1800-talet. Bara pojkar fick gå på skolan. På skolan fick de undervisning, men också mat, kläder och boende. Skolan undervisade i både teoretiska och praktiska ämnen. Den praktiska undervisningen fungerade yrkesförberedande. Skolan hjälpte till att ordna den första anställningen för pojkarna efter att de gått klart sin utbildning.

<https://stockholmskallan.stockholm.se/post/32319>

Vävsal på Slagsta skola, ca 1910-1920. Slagsta skolhem var en skola för elever med psykiska funktionsnedsättningar. Eleverna läste praktiska ämnen som slöjd eller lantbruk för att ge dem förutsättningar att få jobb efter skolan. Endast flickor lärde sig väva.

<https://stockholmskallan.stockholm.se/post/32959>

Föremålet på bilden är en spolrock, ett arbetsredskap för barnarbetare på Almgrens sidenväveri, ca 1860-1910. Fotografiet är nutida. Vid spolrocken arbetade både pojkar och flickor med att spola upp silkestråd från stora trådrullar som kallades *bobiner*, upp på spolar som användes för att väva sidentyg i vävstolen.

<https://stockholmskallan.stockholm.se/post/34773>

1. Vad ska bort?

Alla fyra källmaterialen berättar om industrialismens tid i Sverige, ca 1850-1950.

- Tre av källorna har något gemensamt och en källa måste bort.
- Resonera tillsammans. Det finns flera tänkbara lösningar på uppgiften.

2. Vad säger mest?

Alla fyra källmaterialen berättar om industrialismens tid i Sverige, ca 1850-1950.

Vilken av de här källorna berättar mest om du ställer följande frågor till dem?
Resonera tillsammans. Det finns flera tänkbara lösningar på uppgifterna.

- Hur var det att vara barn under industrialismen?
- Hur var det att gå i skola under industrialismen?
- Hur var det att vara fattig under industrialismen?

3. Vad kom först?

Alla fyra källmaterialen berättar om industrialismens tid i Sverige, ca 1850-1950.

- Lägg de fyra källmaterialen i kronologisk ordning. Resonera tillsammans om varför ni lagt dem i den ordning ni har gjort. Om ni inte vet säkert får ni göra antaganden och hypoteser – idéer att testa helt enkelt.

1.

Okänd fotograf, Stadsmuseet i Stockholm

2.

Okänd fotograf, Stadsmuseet i Stockholm

3.

Okänd fotograf, Stockholms stadsarkiv

4.

K. A. Almgren sidenväveri & museum